

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

גב א מיי שס הל' גב
טושי'ע שס פ"ו:
גב ג מיי פ"ה מהל'
עדות הלכה ב סמג
לאזין ריד טור ש"ע ח"מ
סמן לד ספק ז:
גב ג מיי פ"ה מהל'
נחלות הלכה ו סמג
עשין זו טושי'ע ח"מ ס'
ל ספק ב:
גב ד מיי פ"ה מהלכות
זכרות הל' ב סמג
עשין זו טושי'ע ח"מ ס'
קפד קט' ו סי' קל' ס"ז:

רבינו הגנאל

תנא ר' אומר עם הארץ
אסור לאכול בשר שנאמר
זאת תורת הבהמה. אמר
ר' אלעזר עם הארץ מותר
לנוהרו ביום הכפורים
שחל להיות בשבת. אמרו
לו תלמידיו רבי כו.
אמר ר' יוחנן עם הארץ
מותר לקרוע כדג כו.
ואסור להתלות עמו
בדרך כו. ח"ד גדולה
שנאה ששונאים עמי
הארץ תלמידי חכמים כו'
ונשוחיהם. שנה ופירוש יתר
מכיל. ח"ד ששה דברים
נאמרו בעמי הארץ. ואין
מוסרין להם עדות, ואין
מקבלין מהן עדות, ואין
מגלין להם את הסוד, ואין
ממנין מהם אפטרופין על
היתומים, ואין ממנין אותן
אפטרופין על קופה של
צדקה, ואין מתלוין עמהן
בדרך. ויש אומרים אף
אין מכריזין על אברן,
וח"ק זימנין דנפיק מיניה
זרעא מעליא [שנאמר] יבין
וצדיק ילבש. מתני' וכן
מי שיצא מירושלים ונזכר
שיש בירו בשר קיש אם
עבר צופים שורפו כו.
פירוש שם מקום שעומד
שם וצופה בכל צד, שורפו
במקום שנוכר. ואם לא
עבר הצופים חזרו כו. עד
כמה חזרו, ר"מ אומר
בין חמץ בין בשר קיש
כביצה. ר' יהודה אומר
זה וזה בכית. והחכמים
אומרים בשר קיש כזית
וחמץ (ככותבת) וכביצה.
ואקשינן ורמינן עד כמה
מומנין עד כזית, ר' יהודה
אומר עד כביצה, מכלל
הדר"מ כזית חשוב, ור'
יהודה כביצה, ומשני ר'
יוחנן מוחלפת השיטה,
כלומר הלף דביר ר' מאיר
לר' יהודה ודביר ר' יהודה
לר' מאיר, כי היכי דלא
תיקשי דבריהן אדבריהן.
אבי אמר לעולם לא תפוך,
והתם בענין זימון בקראי
פליגי, ר"מ סבר ואכלת זו
אכילה, ושבעת זו שתיה,
אומר לך כנותר. ר' יהודה
איסורו בכזית דאכילה
כתב ביה אף חזרתו
בכזית.

אמר רב כהנא אי לאו דנסיבי בהנאה לא גלאי. משמע שלא
היה כהן והא דלאמרינן בפ"ק דקדושין (דף טז.) רב כהנא
שקל סודרה בפדיון הבן בשביל אשתו היה לוקח כלאמרינן בפ' הזרוע
(חולין דף קג.) רב כהנא הוא אכיל בשביל אשתו והא דלאמר בפרק
ערבי פסחים (לקמן ק"ג.) א"ל רב לרב
כהנא פשוט נבילתא בשוקא ושקול
אגרא ולא תימא כהנא [וגבירא] רבא
אנא לא בשביל שהיה כהן אלא שכן
היה שמו: **לא מצא בת נבאי צדקה**
ישא בת מלמדי תינוקות. משמע
דגבאי צדקה עדיפי ממלמדי תינוקות
והא דלאמר בפרק השופטין (צ"ב ט.)
והמשכילים זיהירו כוהר הקריע אלו
גבאי צדקה ומלדיקי הרצים ככוכבים
אלו מלמדי תינוקות ל"ל דוהר הקריע
עדיף מזהר כוכבים: **מה ארי**
דורם ואוכל. פרי"ת דורס ואוכל ואין
ממתיין עד שתמות אף עם הארץ אינו
ממתיין עד שתפייסו:

ואינו מתקבל; תנו רבנן א"לעולם ימכור אדם
כל מה שיש לו וישא בת תלמיד חכם לא
מצא בת תלמיד חכם ישא בת גדולי הדור
לא מצא בת גדולי הדור ישא בת ראשי
בנסיות לא מצא בת ראשי בנסיות ישא בת
גבאי צדקה לא מצא בת גבאי צדקה ישא
בת מלמדי תינוקות ולא ישא בת עמי
הארץ מפני שהן שקין ונשותיהן שרין ויעל
בנותיהן הוא אומר יארור שוכב עם כל בהמה
תניא ר' אומר עם הארץ אסור לאכול בשר
(בהמה) שנאמר זאת תורת הבהמה והעוף
כל העוסק בתורה מותר לאכול בשר בהמה
ועוף וכל שאינו עוסק בתורה אסור לאכול
בשר בהמה ועוף: אמר רבי אלעזר עם הארץ
מותר לנוהרו ביום הכיפורים שחל להיות
בשבת אמרו לו תלמידיו ר' אומר לשוחטין
אמר להן זה טעון ברכה וזה אינו טעון ברכה:
אמר רבי אלעזר עם הארץ אסור להתלות
עמו בדרך שנאמר **כי היא חייד ואורך ימך**
על חייו לא חס על חייו חבירו לא כל שכן
אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי
יוחנן עם הארץ מותר לקורעו כדג אמר
רבי שמואל בר יצחק ומגבו: תניא אמר

ואינו מקבל. לשומעים: גדולי הדור. אנשי מעשה ולדיקים: כס
גבאי צדקה. שאין ממניין אלא חס כן טובים ונאמנין: **נשותיהן**
שרין. שאינן זוכרות זמנות: **עם כל בהמה.** שדומות לבהמה שאין
להן לב להזיין: **כי היא חייד ואורך ימך על חייו לא חס.** ללמד
תורה ולחיות: **על חיי חבירו לא כל**
שכן. ויש ללמד שמה ירהגו: **ומגבו.**
דמו לא חיי כלאמרינן בשחיטת חולין
(דף כה.) קרעו כדג מטמא בזהל
מיד ואף על גב שמשפרר ואמר רבי
שמואל בר רב יוחנן ומגבו: **אילמלא**
צריפין אנו להם. למזונותיהן ולעזרתם
היו הורגין אותנו: **כאילו צועל**
ארוסו ומדצנן. שצנייחו: **מאורסה.**
לכל קהילות יעקב: **שנה ופירש.** תלמיד
ששנה ופירש מן התורה ויודע כמה
תלמידי חכמים מגנים את עמי הארץ
וכמה הם שפלים צניייהם שונה יומר
מכולם: **אין מוסרין לו עדות.** אין
מזמנין אותו לשמוע דבר להעיד עליו:
ואין מגלין לו סוד. שום דבר סתר
לפי שהולך רכיל ומגלה: **על היתומין.**
שמשוד על הגזל: המולא אצדקה חייב
להכריז כלאמרי' באלו מילואת (צ"מ כה.)
ועם הארץ לאו אחיך הוא דאינו עושה
מעשה עמך: **מומנין.** שלשה שאלו
כאחת דמנין חייבין לזמן ואין ראין
ליחלק: **ואכלת ושבעת.** מהאי קרא נפקא
לן זכרת הזימון (זכרות (דף מח.)):
חורסו. ומדצנן היא ואשיעור טומאתו
אסמכוה וטומאת אולתין כבצילה:

א) ועינין נה: א) ס' ס'א
ב) וסנהדרין ז: ע"ש,
ד) נאולי ז"ל אלמלי ציוד
ע"י מוס' מגילה כה. ד"ה
אלמלא, ס) זכרות מ.
סנהדרין נט. א) ז"ק
ק"ט. א) זכרות מט. א:
ח) זכרות דף מה. יומא
דף עט. א) וימא פ"א.
א) ולקמן ק"א. א) זכרות
מה. א) ז"ל המון.
ט) שייך מע"ל. א) ווע"ע
מוס' קדושין ט. ד"ה ר"כ
ז"ב קי. ד"ה ולא וכו' וכו'
ק"ב. ד"ה ר"כ. א) ווע"ע
מוס' חולין פ"א. ד"ה הזרע
ומוס' ז"ק טו: ד"ה ד"ס.
ט) ווע' מוס' ז"מ ט: כ:
ד"ה א' דלכ"ה.

תורה אור השלם

1. ארור שכב עם כל
בהמה ואמר כל העם
אמן. דברים כו כא
2. זאת תורת הבהמה
ותעוף וכל גפס היתה
הדמישת בפינים ולכל גפס
השרצת על הארץ.
ויקרא יא טו
3. לא תהא את יי אלהיך
לשמע בקלו וליך בקד בו
כי הוא חייד וארך ימיו
לשבת על האדמה אשר
עשבת יי אלהיך
לאברהם לצדק וליעקב
לחם לחם: דברים ל כ
4. תורה צוה לנו משה
מוךשה קהלת יעקב:
דברים לג ד
5. יבין וצדיק ילבש
ובס' נקי יגילק.
איוב כו זי
6. ואכלת ושבעת
וברכת את יי אלהיך על
הארץ הטובה אשר נתן
לקי: דברים ח י

גליון הש"ס

גב' אבר ר"ע בשחיית
ע"ה. ע"י זכרות סב. ע"ב
מוס' ד"ה דהוא לנוע:

מוסף רש"י

עד כמה מזמנין. מוכרין
על המון אחריו (יומא עט.)
כמה יאכל עמיה ויתחייב
עמיהם זימון, ונפקא מינה
להוליא יד מוכרין אס
ימנו לו הכס לנכין (ברכות
נד.). מוחלפת השיטה.
התנא שקרינן טעה באת
מהן והחליף שטמו (לקטו
נה.) ואכילה בכזית.
משמע (יומא אב.) חזרתו
כטומאתו. שיעור חסמו
כשיעור טומאתו מיל
דחשיב לענין טומאה שחיב
זה לענין חסוה (ברכות
סח.).

מוסף תוספות

א. והוא רע לבריות. מוס'
ראש"ב. ב. והריגתו בכל
עת מצוה היא והוצלת
נפשות כיון שהוא רגיל
בכך אע"פ שאין עושה
כלום באותה שעה. הראש"ש
נפקיו. ג. ועם הארץ
הכא דקאמרינן עלה דאין מכריזין על אבירתו וכו' בעם הארץ אחר מיירי. טס.

הדרן עלך אלו עוברין